

OKOLJE IN PROSTOR

Problematika urejanja prostora in varstva okolja sta tesno povezani tudi z razvojnimi politikami drugih vej gospodarstva in negospodarstva.

Politika urejanja prostora pogosto ni usklajena z načelom ohranjanja poseljenosti prostora Slovenije, ki je bilo sprejeto na državni ravni. Potrebno je ohranjati kulturno krajino, preprečevati neurejeno širjenje naselij, hkrati pa omogočiti mladim ljudem, da ostanejo v domačem kraju. Uskladitev urbanistične politike s ciljem ohranitve poseljenosti podeželja zahteva tudi ustvarjanje enakovrednih življenjskih razmer, kar terja tudi zadovoljive možnosti za šolanje in zaposlovanje v primerni bližini.

Navidez neizogibna konfliktnost razvojnih stremeljenj v času, ko poudarjamo kratkoročne gospodarske učinke oziroma tržno gospodarstvo lahko vodi tudi v nesmotrn razvoj v prostoru in degradacijo okolja. V posameznih območjih Slovenije se to čuti na različne načine.

Novi zakon o urejanju prostora in varstva okolja še ni sprejet, zaradi česar potekajo postopki sprejemanja različnih planskih dokumentov po stari zakonodaji. Zakonodaja o urejanju prostora in varstva okolja bi morala biti bolj prilagojena razmeram na terenu. Številni problemi pri urejanju prostora in varstva okolja so posledica birokratskega pristopa, ki po eni strani onemogoča učinkovite kontrole, po drugi pa zavira učinkovito in hitro urejanje nujnih zadev.

Znano je, da urbanistične inšpekcije ne delujejo učinkovito. Pogosto ukrepajo le na podlagi prijav posameznikov. Nesprejemljivo je, da tako stanje pogosto sili posameznike, da prijavljajo najbolj grobe kršitve predpisov, namesto, da bi to delo dosledno opravljale inšpekcije.

Z neučinkovitostjo inšpekcij je povezana tudi problematika črnih gradenj. Vprašanje črnih gradenj v sredstvih javnega obveščanja običajno obravnavajo dokaj enostransko kot da je krivda predvsem na strani črnograditeljev. V kolikor namreč nekdo že dalj časa brez ustreznega dovoljenja ureja neko zemljišče in gradi, ne da bi ga inšpekcije pravočasno opazile in ustrezno ukrepale, krivda ni samo na njegovi strani in tudi stroški rušenja ne bi smeli bremeniti samo njega. Prav je, da so kazni za črnograditelje visoke, vendar bi morali prej urediti sistem njihovega preprečevanja.

Na občinski in medobčinski ravni bi bilo koristno doseči soglasje o temeljnih načelih usmerjanja razvoja v prostoru in varstva okolja predvsem glede zadev, ki so tudi medobčinskega pomena.

V zadnjih letih se veliko govori o trajnostnem oziroma sonaravnemu razvoju, kaj pa naj bi tak razvoj pomenil so mnenja še dokaj nerazčiščena. Prostorsko planiranje mora preprečevati, da bi bil ta razvoj v škodo naravnega okolja ali pa da bi pripomogel k pretirani koncentraciji prebivalstva v nekaterih območjih. Urejanje prostora naj torej pripomore k primernemu prepletanju različnih okolju primernih vrst rabe tal, ki naj bi bila sprejemljiva tudi s stališča socialnih in gospodarskih razmer.

Uresničevanje skladnega regionalnega razvoja Slovenije naj se izrazi v ustvarjanju enakovrednih možnosti za življenje in delo v vseh območjih Slovenije. Koncentracija gospodarskih dejavnosti in prebivalstva le na nekaterih območjih je kljub tamkajšnjemu naglemu izboljšanju življenjske ravni povzročila vrsto težav. Pristna blaginja in kvaliteta življenja sta več kot materialna blaginja in ju zato ne moremo meriti s statističnimi kazalci. Treba je narediti vse, da bomo življenjske razmere izboljšali tudi v območjih, kjer število prebivalcev nazaduje. Tako bodo ta območja spet postala in ostala privlačna tudi za mlajše generacije.